

Nota Lokale heffingen 2013-2016

Gemeente Enschede

Enschede, december 2012

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	3
2. Wettelijke kaders en bevoegdheden.....	4
2.1 Wettelijke kaders	4
2.2 Inkomsten en Financieel Kader	5
2.3 Rijksontwikkelingen	7
3. Gemeentelijke heffingen.....	9
3.1. Onroerende-zaakbelastingen.....	9
3.2. Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	10
3.4. Rioolheffing	12
3.5. Leges.....	13
3.6. Begravenisrechten.....	15
3.7. Precariobelasting	15
3.8. Hondenbelasting.....	16
3.9. Parkeerbelastingen.....	16
3.10. Reclamebelasting Centrum.....	17
3.11 Marktgelden.....	18
3.12 Haven, kade en opslaggeld	18
3.13 Overige heffingen	19
4. Lokale lastendruk en kwijtscheldingsbeleid	20
4.1 Lokale lastendruk	20
4.2 Kwijtscheldingsbeleid.....	22
5 Heffen en invorderen van de aanslag	23
5.1 Heffen.....	23
5.2 Betaling	23
5.3 Invordering	23
5.4 Oninbaar.....	24

1. Inleiding

Op basis van artikel 212 van de Gemeentewet, heeft de gemeenteraad op 17 december 2012 de 'Financiële verordening gemeente Enschede' vastgesteld. In artikel 14 van deze verordening is geregeld dat één keer in de vier jaar door het college een nota lokale heffingen aan de raad wordt aangeboden. Voor u ligt de nota lokale heffingen 2013 - 2016.

In deze nota wordt eerst ingegaan op de wettelijke kaders en het begrip lokale heffingen, wat zijn dit en welke worden binnen de gemeente Enschede geheven. Vervolgens wordt ingegaan op het aandeel van de inkomsten via lokale heffingen in het totaal van de gemeentelijke inkomsten en worden de rijksontwikkelingen geschetst. In hoofdstuk drie worden de lokale heffingen weergegeven die in de gemeente Enschede worden toegepast. Per heffing komen aan de orde:

- beschrijving van de belasting of heffing en de wettelijke basis;
- de grondslag;
- de kostendekkendheid;
- relevante ontwikkelingen.

In hoofdstuk vier wordt een toelichting gegeven op de ontwikkeling van de lokale lasten in Enschede en de kwijtschelding. Tenslotte wordt in hoofdstuk vijf ingegaan op het heffen en invorderen.

De Programmabegroting 2013-2016 is bij het opstellen van de nota lokale heffingen 2013-2016 als uitgangspunt genomen omdat deze de meest recente gegevens bevat.

Naast de nota lokale heffingen wordt u jaarlijks in de paragraaf lokale heffingen geïnformeerd over de meest actuele ontwikkelingen. Tenslotte bevatten de verordeningen van de lokale heffingen, die jaarlijks door uw raad worden vastgesteld, veel gedetailleerde informatie. Gedacht moet worden aan tarieven, vrijstellingen, en dergelijke. Deze specifieke informatie wordt niet in de voorliggende nota meegenomen, daarvoor wordt verwezen naar de betreffende verordeningen.

2. Wettelijke kaders en bevoegdheden

2.1 Wettelijke kaders

Binnen de wettelijke kaders hebben de gemeenten de autonomie om te bepalen of en zo ja, welke belastingen en rechten worden geheven. De gemeenten bepalen, eveneens binnen de wettelijke kaders, de hoogte van de tarieven. De wettelijke kaders betreffen met name het aantal belastingen en rechten die door de gemeenten geheven mogen worden en het verbod op het heffen naar draagkracht. Het bedrag van een gemeentelijke heffing mag niet afhankelijk worden gesteld van inkomens, winst of vermogen. Dit wil zeggen dat het voor gemeenten niet is toegestaan om door middel van belastingverordeningen inkomenspolitiek te voeren.

Belastingverordeningen

Voor elke belasting die de gemeente wil heffen moet door de gemeenteraad een verordening worden vastgesteld. In deze verordening moeten de volgende zaken zijn geregeld:

- het voorwerp van de belasting;
- het belastbare feit;
- de belastingplichtige;
- de heffingsmaatstaf;
- het tarief;
- het tijdstip van ingang van de heffing;
- andere zaken die voor de heffing en invordering van belang zijn.

Soorten heffingen

In de lokale heffingen wordt onderscheidt gemaakt in belastingen, bestemmingsheffingen en rechten cq. restituties. De belastingen behoren tot de algemene dekkingsmiddelen. Tegenover deze heffingen staan geen aanwijsbare tegenprestatie. Voorbeelden van gemeentelijke belastingen zijn de onroerende zaakbelasting en de hondenbelasting.

Bij bestemmingsheffingen is daarentegen altijd sprake van dekking van specifieke kosten. Er is een verband tussen de heffing en het profijt van de groep belastingplichtigen. De geraamde opbrengsten van de gebonden heffingen mogen niet hoger zijn dan de begrote kosten. Uitgangspunt is een kostendekkendheid van maximaal 100%. Voorbeelden van gebonden heffingen zijn de afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Tenslotte kan de gemeente ook rechten heffen. Een recht wordt gevorderd voor een concrete dienst die wordt geleverd. Ook hier mag de geraamde opbrengst niet hoger zijn dan de geraamde kosten. De opbrengst mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het recht wordt geheven. Voorbeelden hiervan zijn de leges in het kader van de omgevingsvergunning.

Op grond van de Gemeentewet kan een gemeente de volgende belastingen en rechten heffen:

- onroerende zaakbelastingen (artikel 220);
- belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten (artikel 221);
- baatbelasting (artikel 222);
- forensenbelasting (artikel 223);
- toeristenbelasting (artikel 224);

- parkeerbelastingen (artikel 225);
- hondenbelasting (artikel 226);
- reclamebelasting (artikel 227);
- precariobelasting (artikel 228);
- rioolheffing (artikel 228a);
- rechten, waaronder leges, reinigingsrechten en begrafenisrechten (artikel 229);
- afvalstoffenheffing (artikel 15.33 Wet Milieubeheer;
- bijdragen bedrijven investering zones (Experimentenwet Bedrijfsinvesteringszones.

In de volgende hoofdstukken worden de hiervoor genoemde heffingen, die in de gemeente Enschede worden toegepast, toegelicht. In hoofdstuk vijf wordt ingegaan op het gemeentelijk heffings- en invorderingsbeleid.

Uitvoering (heffings-)verordeningen

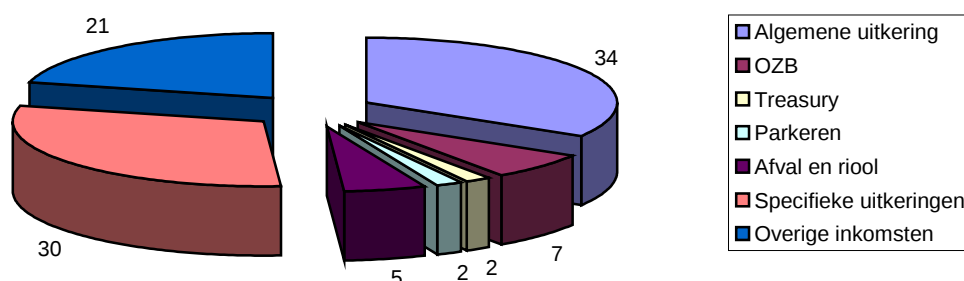
De uitvoering en invordering van belastingen is door de gemeente Enschede ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling 'Het Gemeentelijk Belasting Kantoor Twente' (GBT). Dit is een samenwerkingsverband van de gemeenten Borne, Enschede, Haaksbergen, Hengelo en Losser. Vanaf 1 januari 2013 treedt de gemeente Almelo toe tot deze gemeenschappelijke regeling. De heffings- en invorderingstaken zijn op grond van de gemeenschappelijke regeling Gemeentelijk Belastingkantoor Twente door het dagelijks bestuur van het GBT geattribueerd aan de directeur van het GBT.

2.2 Inkomsten en Financieel Kader

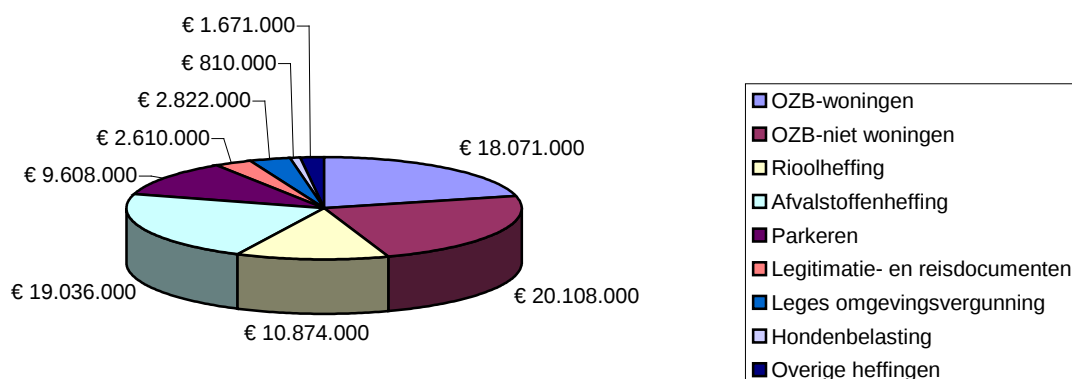
De inkomsten uit gemeentelijke belastingen en rechten zijn onderdeel van de totale gemeentelijke inkomsten.

De onderstaande tabellen geven inzicht in het aandeel van heffingen en tarieven ten opzichte van de totale inkomsten van de gemeente Enschede. De gegevens hebben de Programmabegroting 2013 - 2016 als basis.

Verdeling inkomsten gemeente Enschede 2013 (%)



Gemeentelijke heffingen 2013



Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord is afgesproken dat de tarieven jaarlijks maximaal stijgen met de inflatiecorrectie. Voor de rioolheffing is het stijgingspercentage vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Bij vergunningverlening is sprake van een afname van vergunningaanvragen door de marktsituatie. Als gevolg daarvan is de kostendekkendheid van de leges omgevingsvergunning ruim onder de 100% gezakt. Eén van de maatregelen die uw raad heeft genomen om de kostendekkenheid te vergroten is een verhoging van de legestarieven.

Wet Waardering onroerende zaken (WOZ)

Op basis van de wet WOZ bepaalt de gemeente jaarlijks de waarde van de onroerende zaken binnen haar gebied. De WOZ-waarde is de grondslag voor het bepalen van de ozb-aanslag. De uitvoering van de wet WOZ is een taak van het college. Deze taak is ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling GBT. Om te controleren of de gemeenten (voor de gemeente Enschede dus: het GBT) de regels van de wet WOZ en de noodzakelijke werkzaamheden correct uitvoert, is de Waarderingskamer ingesteld. Deze organisatie voert bij het GBT onderzoeken en inspecties uit. Op basis van de onderzoeken beoordeelt de Waarderingskamer of het GBT aan het begin van het jaar de nieuwe WOZ-waarden bekend mag maken.

De WOZ-waarden worden door het GBT beschikbaar gesteld aan de Belastingdienst, het Waterschap en via het CBS aan het Ministerie van Financiën.

De belastingdienst gebruikt de waarde onder andere voor het bepalen van het eigenwoningforfait voor de inkomstenbelasting. Het Waterschap Regge en Dinkel gebruikt deze gegevens voor het heffen van de watersysteemheffing. Het ministerie van Financiën gebruikt de waardegegevens om de belastingcapaciteit van de gemeente te kunnen vaststellen en daarmee de korting op de Algemene Uitkering uit het gemeentefonds. Gemeenten met hoge WOZ-waarden en dus een hoge belastingcapaciteit ontvangen een lagere algemene uitkering dan soortgelijke

gemeenten met minder waardevol onroerend goed. De gemeente Enschede heeft lage WOZ-waarden en daarmee een lagere belastingcapaciteit.

2.3 Rijksontwikkelingen

Belastinggebied

De gemeenten zijn voor een belangrijk deel van hun inkomsten afhankelijk van uitkeringen van het Rijk. Ondanks de verdeelsleutels is het niet mogelijk om de financiële middelen volledig aan te laten sluiten op de gemeentelijke taken. Voor de vele taken die gemeenten uitvoeren is een eigen belastinggebied van groot belang. Een eigen belastinggebied biedt ook de mogelijkheid om keuzes te maken in de verdeling van de inkomsten op basis van lokale voorkeuren.

Het lokale belastinggebied is een onderwerp wat regelmatig terugkeert op de politieke agenda. In maart 2010 is het rapport van de Vereniging voor Belastingwetenschap verschenen met de titel 'Taakgericht heffen'. Kern van het rapport was, dat het belastinggebied van gemeenten niet alleen vergroot zou moeten worden, maar dat de belastingen ook herkenbaarder moesten worden (zowel voor de burger als voor bedrijven). In het rapport wordt gepleit voor herinvoering van OZB voor gebruikers van woningen en het afschaffen van de vele vrijstellingen die voor de OZB gelden (zie ook paragraaf 3.1). Na verschijnen van dit rapport is het stil gebleven rond dit onderwerp.

In de afgelopen jaren is de inzet op dit onderwerp vanuit het Rijk met name gericht geweest op de beperking van de woonlasten.

In het eind 2012 afgesloten regeerakkoord wordt geen standpunt ingenomen over het lokale belastinggebied.

Afvalstoffenheffing en kamerbewoning

Met ingang van 1 januari 2012 is de problematiek bij het heffen van de afvalstoffenheffing in geval van kamerbewoning opgelost. Met ingang van genoemde datum wordt de aanslag afvalstoffenheffing niet meer aan de verhuurder opgelegd, maar aan de afzonderlijke huurders.

Maximering leges rijbewijzen

In maart 2009 hebben de ministers van Verkeer en Waterstaat en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties afgesproken dat er een maximumtarief voor de rijbewijsleges moet komen. Aanleiding is de bestaande tariefverschillen tussen gemeenten, variërend van ca. € 20 tot ruim € 60.

De verwachting is dat, rekening houdend met de rijkskostencomponent, het maximumtarief zal uitkomen op circa € 39. Dat betekent dat Enschede het tarief van de rijbewijsleges naar beneden zou moeten bijstellen.

Na afronding van het wetgevingstraject vindt officiële publicatie van het maximumtarief plaats en moet de Legesverordening op dit onderdeel worden gewijzigd.

Lokale kwijtschelding

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft op 2 maart 2012 de Tweede Kamer laten weten de ministeriële regeling, die voor gemeenten de maximale beleidsvrijheid bij het verruimen van de vermogensnormen zouden vormen, niet aan te passen. De minister erkent dat het gelijkstellen van de vermogensnorm bij kwijtschelding van lokale lasten aan de vermogensnorm in de Wet Werk en bijstand voor gemeenten belangrijke administratieve voordelen heeft. Zij verwacht echter dat de verruiming van de vermogensnorm de armoedeval

versterkt. Het streven van het Kabinet is dat werken lonend moet zijn voor alle huishoudens. Het verruimen van de vermogensnorm is daarmee in strijd. Het gevolg van de beslissing van de minister is dat gemeenten -anders dan aanvankelijk de bedoeling was- bij het verlenen van kwijtschelding niet van ruimere vermogensnormen mogen uitgaan dan de normen die voortvloeien uit de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990.

Daar staat tegenover dat de nettokosten van kinderopvang betrokken kunnen worden bij de kwijtschelding en dat de huidige kwijtscheldingsnormen voor personen van 65 jaar of ouder, kunnen worden verhoogd tot 100% van de toepasselijke netto AOW-bedragen. Dit is om te voorkomen dat personen van 65 jaar of ouder minder aanspraak op kwijtschelding gemeentelijke belastingen kunnen maken.

3. Gemeentelijke heffingen

3.1. Onroerende-zaakbelastingen

Op basis van artikel 220 van de Gemeentewet kunnen gemeenten onroerende-zaakbelastingen (OZB) heffen. De OZB is een algemene belasting, er is geen relatie tussen de heffing en bepaalde taken van de gemeente. De opbrengst is onderdeel van de algemene middelen.

De OZB is een tijdstipbelasting. Dit betekent dat voor het bepalen van de belastingplicht de situatie per 1 januari van het belastingjaar geldt. Veranderingen in de loop van het jaar, bijvoorbeeld de verkoop van een huis, worden meegenomen in het volgende belastingjaar.

Belastingplichtige

- eigenaren van woningen;
- eigenaren van niet-woningen;
- gebruikers van niet-woningen.

Indien iemand zowel eigenaar als gebruiker is van een niet-woning, dan betaalt hij of zij beide belastingen.

De Gemeentewet bevat kaders waardoor objecten worden vrijgesteld van de OZB. Bijvoorbeeld kerken.

Grondslag onroerende-zaakbelastingen

De grondslag voor de berekening van de OZB is de WOZ-waarde van de onroerende zaak. Deze wordt jaarlijks opnieuw bepaald. Het tarief van de OZB wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde. Voor iedere groep belastingplichtigen wordt een afzonderlijk tarief vastgesteld. De hoogte van het tarief leidt tot de opbrengst die met de begroting is vastgesteld. De beoogde opbrengst van de OZB per belastingplicht wordt eerst vastgesteld. Vervolgens wordt op basis van de totale WOZ-waarde van de belastingplicht het OZB-tarief berekend. De ontwikkeling van het OZB-tarief is dus naast de ontwikkeling van de OZB-opbrengst afhankelijk van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt. Als de gemiddelde waarde op de vastgoedmarkt stijgt, leidt dit tot een neerwaartse bijstelling van het OZB-tarief. Anders zou de OZB-opbrengst evenredig meestijgen. Andersom geldt hetzelfde. Een negatieve waardeontwikkeling van de vastgoedmarkt leidt tot een verhoging van het OZB-tarief, om te voorkomen dat de OZB opbrengst daalt.

De tariefaanpassing op basis van de ontwikkeling van de vastgoedmarkt heeft voor de gemiddelde eigenaar en gebruiker geen effect op de hoogte van de OZB-heffing. Immers, een gemiddeld vastgoedobject volgt de ontwikkeling op de vastgoedmarkt.

Tariefsontwikkeling OZB Enschede

OZB in procenten	2010	2011	2012	2013
Woning-eigenaar	0,1354	0,1412	0,1484	0,1543
Niet-woning eigenaar	0,2933	0,2989	0,3095	0,3255
Niet-woning gebruiker	0,2413	0,2459	0,2546	0,2678

In hoofdstuk vier, paragraaf één is de tariefsontwikkeling van 'woning-eigenaar' gekoppeld aan de woonlastenontwikkeling in Enschede.

Wat valt er te kiezen voor de gemeenteraad bij het heffen van de OZB

Allereerst moet de hoogte van de tarieven worden vastgesteld. Dit gebeurt doorgaans aan de hand van de begrotingsbehandeling voor het volgende jaar. Daarnaast kan de gemeenteraad bepalen hoe de lasten worden verdeeld: komen deze voor rekening van de eigenaren van woningen of juist bij de eigenaren of gebruikers van niet-woningen.

Bij de vaststelling van het tarief voor woningen wordt niet alleen gekeken naar de OZB-opbrengst, maar ook naar het totaal aan woonlasten dat de gemeente in rekening brengt. Tot de woonlasten behoren ook de aanslag afvalstoffen- en rioolheffing.

Macronorm

Het Rijk heeft met ingang van 2008 de limitering van de OZB-tarieven afgeschaft. Wel wordt jaarlijks een macronorm door het Rijk vastgesteld, die aangeeft met hoeveel procent landelijk de OZB-opbrengst jaarlijks mag stijgen. Voor 2013 is de macronorm vastgesteld op 3,0%. Overschrijding van de macronorm wordt in mindering gebracht op de ruimte voor 2013. In 2012 werd de macronorm, die voor dat jaar was vastgesteld op 3,75%, overschreden met 0,25%. De reële macronorm voor 2013 is 2,76%. Als gevolg van de economische situatie en de financiële gevolgen daarvan voor gemeenten, wordt het moeilijker om binnen de macronorm te blijven.

3.2. Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

De wettelijke basis voor het heffen van afvalstoffenheffing is geregeld in artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer en voor reinigingsrechten in artikel 229, lid 1, onderdeel a. en b. van de Gemeentewet.

Op basis van de Wet Milieubeheer heeft de gemeente de wettelijke taak om zorg te dragen voor de inzameling van afvalstoffen die afkomstig zijn van particuliere huishoudens. De inzameling van afval wordt sinds 1996 uitgevoerd door Twente Milieu. De verwerking van met name restafval en GFT vindt plaats bij Twence. De kosten van de inzameling en verwerking van afvalstoffen wordt betaald uit de afvalstoffenheffing.

Belastingplichtige

Inwoners van Enschede zijn verplicht afvalstoffenheffing te betalen, ook als zij geen afval voor inzameling aanbieden. De heffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel waarvoor de gemeente een wettelijke plicht tot inzameling heeft en de inzamelverplichting ook nakomt.

Grondslag

De grondslag voor de berekening van afvalstoffenheffing is niet wettelijk vastgelegd. De gemeente is in principe vrij deze grondslag zelf te bepalen. Dit moet wel binnen de grenzen van redelijkheid gebeuren. Voorbeelden van heffingsgrondslagen zijn:

- een bedrag per perceel;
- een bedrag per perceel, waarbij onderscheid wordt gemaakt naar het aantal personen per huishouden;

- een variabel bedrag per perceel, afhankelijk van het aantal keren of de hoeveelheid afval dat wordt aangeboden. Als een inwoner meer afval aanbiedt, wordt meer afvalstoffenheffing in rekening gebracht.

De gemeente Enschede hanteert een grondslag van een vast bedrag per perceel, waarbij onderscheid wordt gemaakt in één- en meerpersoonshuishoudens. De gegevens voor de één- en meerpersoonshuishoudens wordt gehaald uit de gemeentelijke basisadministratie.

Standaard wordt bij de inzameling zoveel mogelijk gewerkt met minicontainers. Daar waar dat niet mogelijk is, wordt gewerkt met ondergrondse verzamelcontainers of blokcontainers. Naast de standaardminicontainers voor laagbouw (1 container restafval, 1 container groente, fruit en tuinafval (gft) en 1 container papier) worden op indicatie extra containers beschikbaar gesteld. In de verordening afvalstoffenheffing zijn hiervoor extra tarieven en randvoorwaarden opgenomen.

De afvalstoffenheffing is een tijdvakheffing. Dit betekent dat een aanslag afvalstoffenheffing per jaar wordt opgelegd. Indien in de loop van het belastingjaar de belastingplicht wijzigt, wordt de belastingplicht herberekend naar het aantal volle maanden waarvoor de afwijkende belastingplicht geldt.

Reinigingsrechten

Bedrijven en niet-commerciële instellingen zijn zelf verantwoordelijk voor het afvoeren van bedrijfsafval. De gemeente Enschede biedt hierin geen diensten aan. In de verordening afvalstoffenheffing zijn dan ook geen tarieven opgenomen voor bedrijfsafval. De bedrijven en niet-commerciële instellingen kunnen voor het afvoeren van bedrijfsafval gebruik maken van commerciële afvalinzamelaars.

Kostendekkendheid

De afvalstoffenheffing is een bestemmingsheffing. De opbrengst mag niet hoger zijn dan de kosten. Uitgangspunt van de gemeente Enschede is een kostendekkendheid van 100%. Dit gebeurt door kritisch te zijn op de kosten en daardoor de stijging van de afvalstoffenheffing zo beperkt mogelijk te houden. Gemeente Enschede streeft vanuit het eind 2011 vastgestelde afvalbeleid naar zoveel mogelijk afvalscheiding bij een optimaal serviceniveau tegen zo laag mogelijke kosten. De verwerking van gescheiden afval is goedkoper dan van restafval. Dit resulteert uiteindelijk in een betere scheiding van afval tegen gelijkblijvende kosten.

Aan de afvalstoffenheffing is een egaliseringsreserve gekoppeld. Het doel van deze reserve is om sterke fluctuaties in de afvalstoffenheffing, als gevolg van schommelingen in de kosten, te voorkomen. In de programmabegroting 2013-2016 wordt incidenteel 1 miljoen euro aan deze reserve onttrokken ten behoeve van de algemene middelen. Deze onttrekking wordt vanaf 2017 uit het spaarprogramma (algemene middelen) weer aangevuld. De randvoorwaarde die uw raad daarbij heeft gesteld is, dat de ratio weerstandsvermogen minimaal 1,0 is.

Prognose meerjarige ontwikkeling tarief afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing	2013	2014	2015
Meerpersoonshuishouden	310,44	317,16	322,80

De meerjarige prognose afvalstoffenheffing is gebaseerd op de verwachte inflatie. De tarieven voor de eenpersoonshuishoudens zijn, op basis van de verordening reinigingsheffingen, af te leiden uit de tarieven voor de meerpersoonshuishoudens. De daadwerkelijk te hanteren tarieven voor de afvalstoffenheffing worden jaarlijks

vastgesteld op basis van de geraamde lasten, die worden afgeleid van de gerealiseerde kosten en te verwachten ontwikkelingen.

3.4. Rioolheffing

De wettelijke basis voor het heffen van rioolheffing ligt in artikel 228a van de Gemeentewet. In de rioolheffing worden kosten doorgerekend die verbonden zijn aan het in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel.

Met de invoering in 2008 van de Wet gemeentelijke watertaken heeft de gemeente naast de zorgplicht voor het afvoeren van huishoudelijkafvalwater en regenwater ook de zorgplicht voor het grondwater. Daarmee is ook de mogelijkheid ontstaan om de kosten die verbonden zijn aan de taken die voortvloeien uit de Wet gemeentelijke watertaken, toe te rekenen aan de rioolheffing.

De wijziging in wetgeving heeft ertoe geleid dat de rioolrechten in 2010 zijn vervangen door rioolheffing. De rioolheffing is een bestemmingsheffing (bestemming is watertaken), er staan geen aanwijsbare tegenprestaties tegenover. De gemeente Enschede hanteert één rioolheffing voor alle watertaken.

Elke gemeente is verplicht een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) vast te stellen. In een GRP wordt meerjarig inzicht gegeven in de kosten die gemaakt worden voor de instandhouding van het gemeentelijk rioolstelsel. In 2011 heeft de gemeenteraad het GRP 2012-2015 vastgesteld en bepaald dat deze jaarlijks wordt geactualiseerd.

Belastingplichtige

De belasting wordt geheven van de gebruiker van een perceel van waaruit direct of indirect water op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd.

Grondslag

Voor rioolheffing zijn verschillende grondslagen mogelijk. Een vast bedrag per perceel, een bedrag per vierkante meter en uit jurisprudentie blijkt dat de WOZ-waarde ook als grondslag gebruikt mag worden.

In de gemeente Enschede wordt de rioolheffing geheven naar het aantal kubieke meters water dat vanuit een perceel wordt afgevoerd op de gemeentelijke riolering. Het aantal kubieke meters water wordt gesteld op het aantal kubieke meters leidingwater en grondwater dat in het belastingjaar, voorafgaande aan de verbruiksperiode, naar het perceel is toegevoerd of is opgepompt.

De gemeente Enschede hanteert een vast tarief per perceel voor percelen waar de hoeveelheid afgevoerde kubieke meters water op jaarbasis minder bedraagt dan 500 m². Boven de 500 m² wordt in staffels een vast tarief met aanvullend een tarief per m² gehanteerd. De staffels bestaan uit:

- 501 tot 20.000 m²;
- 20.001 tot 100.000 m²;
- meer dan 100.001 m².

De rioolheffing is, evenals de afvalstoffenheffing een tijdvakheffing. Dit betekent dat een aanslag rioolheffing per jaar wordt opgelegd. Indien in de loop van het belastingjaar de belastingplicht wijzigt, wordt de belastingplicht herberekend naar het aantal volle maanden waarvoor de afwijkende belastingplicht geldt.

Kostendekkendheid

De rioolheffing is een bestemmingsheffing. Daaruit vloeit voort dat de kostendekkendheid maximaal 100% mag zijn. De begrote opbrengsten van de rioolheffing mogen dus niet hoger zijn dan de begrote kosten. De kostendekkendheid van de rioolheffing in de gemeente Enschede is 100%.

In het GRP 2012-2015 is een maximale tariefsontwikkeling van 4% per jaar, gedurende deze coalitieperiode, vastgesteld. Vanaf 2016 steeg het tarief maximaal met 8%. Bij de actualisatie van het GRP 2012-2015 in 2012 is de maximale stijging van 8% bijgesteld naar 6,5%. Deze actualisatie is verwerkt in de onderstaande meerjaren prognose. Daarin is ook het (beperkte) effect van de verhoging van de btw naar 21% meegenomen. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de rioolheffing voor de komende jaren weergegeven.

Prognose meerjarige ontwikkeling tarief rioolheffing

Rioolheffing	2013	2014	2015
Tarief	179,04	186,72	199,20

Ontwikkelingen

Jaarlijks wordt het Gemeentelijk Rioleringsplan geactualiseerd. Op basis daarvan worden ook de tarieven bijgesteld.

3.5. Leges

De mogelijkheid tot het heffen van leges is geregeld in artikel 229, lid 1, b van de Gemeentewet. De leges worden geheven voor diensten die door de gemeente worden geleverd. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een vergunning. Degene die de dienst aanvraagt betaalt ook de leges. De heffingsmaatstaf is zeer divers en wordt vermeld in de tarieventabel die hoort bij de legesverordening.

Kostendekkendheid

De leges zijn in de tarieventabel van de legesverordening ingedeeld in drie titels:

- titel 1, algemene dienstverlening;
- titel 2, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning;
- titel 3, dienstverlening vallend onder Europese dienstrichtlijn.

Op grond van artikel 229b van de Gemeentewet mag de legesverordening als geheel gezien maximaal kostendekkend zijn. Niet elke post zal dus afzonderlijk op zijn kostendekkendheid worden beoordeeld. Dit laatste zou ook moeilijk realiseerbaar zijn gezien het feit dat de kosten voor de individuele diensten moeilijk zijn te bepalen. Dat neemt niet weg dat een gemeente wel een kostendekkendheid per dienst of per samenhangende groep van diensten mag nastreven, als de gemeente in dit opzicht maar een consequente lijn volgt.

Op grond van het bovenstaande is het mogelijk om kruissubsidiëring toe te passen. Onder kruissubsidiëring wordt verstaan: het hoger stellen van tarieven van leges voor sommige diensten om daarmee de tarieven voor andere diensten laag te kunnen houden. Daarnaast kan bij de tariefstelling uitdrukking worden gegeven aan het profijtbeginzel. Dat is een aparte beleidsmatige afweging. Onderlinge verschillen in - op zichzelf geoorloofde - kostendeckingspercentages tussen groepen van diensten zijn niet in strijd met de wet of met enig algemeen rechtsbeginzel. De mogelijkheden tot kruissubsidiëring zijn door de komst van de Europese Dienstenrichtlijn (EDR) beperkter geworden. De EDR maakt kruissubsidiëring binnen

een cluster van samenhangende vergunningstelsels mogelijk. Dit betreft alleen de diensten aan dienstverrichters waarop de EDR van toepassing is (titel 3 van de Legesverordening). De wetgever heeft hierin geen aanleiding gezien om artikel 229b van de Gemeentewet te wijzigen. De EDR doorkruist daarmee de wettelijke regeling van artikel 229b Gemeentewet.

Bij de introductie van de Wabo in 2010 (omgevingsvergunning, zie Titel 2 van de Legesverordening) ging de wetgever ervan uit dat kruissubsidiëring tussen het cluster omgevingsvergunning en andere in de legesverordening opgenomen dienstverleningen niet mogelijk is. De wens van de wetgever is echter niet in een wettelijke bepaling vastgelegd, zodat in principe artikel 229b van de Gemeentewet onverkort geldt. Wij gaan echter uit van maximaal 100% kostendekkendheid binnen titel 2.

Voor een aantal tarieven binnen titel 1 geldt dat deze door het rijk zijn gemaximeerd: paspoorten, kansspelen en wet bescherming persoonsgegevens. Ook de maximumtarieven voor de rijbewijzen zullen door het rijk worden gaan bepaald.

De voorwaarde van 100% kostendekkendheid maakt een goede kostenonderbouwing noodzakelijk. Hiervoor heeft de VNG rekenmodellen beschikbaar gesteld om kosten in beeld te kunnen brengen. Een voorbeeld is een stappenplan in de vorm van een 'modelkostenonderbouwing leges omgevingsvergunning'. Met name bij bezwaar- en beroepszaken is het gebruik van deze modellen van belang, om aan te kunnen tonen hoe de tarieven zijn opgebouwd.

De Wabo is met ingang van 1 oktober 2010 in werking getreden. Een 25-tal vergunningen zijn samengevoegd tot één 'omgevingsvergunning'. Met name de bouwgerelateerde legestarieven vallen onder de Wabo. Tot 1 oktober 2010 was de maximale 100% kostendekkendheid van toepassing op het geheel van de tarieventabel. Nu geldt dit voor de legestarieven die onder de Wabo vallen. De legesverordening is hierop in 2010 aangepast.

Grondslag

De grondslag voor leges is zeer divers. Dit loopt van een tarief per m³ bij het aanvragen van omgevingsvergunningen tot een vast bedrag per eenheid bij de afgifte van paspoorten. Voor de grondslagen van de verschillende leges wordt verwezen naar de legesverordening 2013.

Ontwikkelingen

Crisis en herstelwet (CHW)

Met ingang van 31 maart 2010 is de CHW in werking getreden. Doelstelling is om, in het kader van de bestrijding van de economische crisis, ontwikkeling en realisering van ruimtelijke en infrastructurele projecten te versnellen. Hiervoor heeft de gemeenteraad de mogelijkheid gekregen om een projectuitvoeringsbesluit vast te stellen, die bestaande vergunningen, ontheffingen en dergelijke vervangt. De CHW heeft weliswaar geen directe invloed op de kostentoe rekening, maar wel op de mogelijkheid van legesheffing zelf. Indien de legesverordening niet aan de CHW is aangepast, is het niet mogelijk om leges te heffen in het geval de raad medewerking verleent aan een vaststelling van een projectuitvoeringsbesluit. Vanaf 2010 heeft de gemeente Enschede in de legesverordening rekening gehouden met de CHW.

Marktontwikkeling

Als gevolg van de marktontwikkeling in de bouwsector is het aantal vergunningaanvragen de afgelopen jaren sterk teruggelopen. Vooral door de terugloop van de grotere (bouw-)vergunningaanvragen zijn de legesinkomsten fors afgenomen. Naast organisatorische en aanvullende efficiëncymaatregelen heeft de gemeenteraad, op basis van het raadsvoorstel 'Kostendekkendheid leges

vergunningen', op 29 oktober 2012 besloten . Deze verhoging is toegelicht in het raadsvoorstel, die de gemeenteraad op 29 oktober 2012 heeft vastgesteld. De wijziging van de legestarieven is verwerkt in de legesverordening 2013.

3.6. Begrafenisrechten

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet wordt een vergoeding gevraagd voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen.

Belastingplichtige

Degene die een dienst of vergunning aanvraagt bij de gemeente, dan wel de rechthebbende betaalt de begraafrechten.

Grondslag

De heffing wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven zoals die in de verordening begraafrechten zijn opgenomen. De tarieven worden jaarlijks verhoogd met de inflatiecorrectie.

Kostendekkendheid

De kostendekkendheid mag wettelijke gezien maximaal 100% zijn. De kostendekkendheid van de begrafenisrechten is 100%. Met name het "begraven" wordt toegerekend aan de begraafplaatsrechten(begraaf- en grafrechten) en is kostendekkend. Het onderhoud en beheer van de begraafplaatsen wordt volledig toegerekend aan de algemene middelen en is dus niet kostendekkend.

Ontwikkelingen

Aangezien het crematiepercentage in Enschede heel hoog is, focust de afdeling Begraafplaatsen zich vooral op nieuwe vormen van asbestemmingen. Per 1 januari 2013 wordt het Bos van Herinnering geopend voor asverstrooiingen bij het planten van een boom.

3.7. Precariobelasting

Artikel 228 van de Gemeentewet biedt de gemeente de mogelijkheid om precariobelasting op te leggen ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Voorbeelden zijn terrassen en uithangborden.

De precariobelasting wordt geheven van degene die het voorwerp of de voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft, dan wel degene ten behoeve van wie dat voorwerp of die voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond aanwezig zijn. De verordening precariobelasting kent diverse vrijstellingen. Zo is er vrijstelling voor voorwerpen die krachtens wet of op basis van een overeenkomst of anderszins door de gemeente moet worden gedoogd, en voor voorwerpen die ten dienste van het wegverkeer of openbare ruimte staan. Ook de voorwerpen die via de reclamebelasting worden belast, zijn vrijgesteld.

Grondslag

De precariobelasting wordt geheven naar de maatstaven en de tarieven opgenomen in de bij de verordening precariobelasting behorende tarieventabel. De aanslag wordt berekend aan de hand van de van toepassing zijnde tarief en het aantal meters of vierkante meters. Een aantal voorwerpen kennen een tarief per voorwerp. De

tarieven zijn waar mogelijk nader gespecificeerd in een tarief per dag, week, maand of jaar. Voor de terrassen wordt nog onderscheid gemaakt in locaties; het centrum, locatie A en buiten het centrum, locatie B. De tarieven worden jaarlijks met de inflatiecorrectie aangepast.

3.8. Hondenbelasting

Op grond van artikel 226 van de Gemeentewet kan van de houder van een hond hondenbelasting worden geheven. De hondenbelasting is een algemene belasting waar geen direct aanwijsbare dienstverlening van de gemeente tegenover staat. De opbrengst komt ten goede aan de algemene middelen.

Grondslag

De hondenbelasting bedraagt een vast bedrag per hond per jaar. Indien een hond maar een deel van het jaar gehouden wordt, is de houder van de hond hondenbelasting verschuldigd over dat deel van het jaar dat hij of zij de hond in bezit heeft. Voor geregistreerde kennels wordt een apart vast tarief gehanteerd.

Voor honden die een bepaalde maatschappelijke functie hebben, zoals een politiehond, een blindengeleide hond, gehandicapten hond en Rode Kruis Hond is in de verordening hondenbelasting vrijstelling geregeld. Ook voor honden die jonger zijn dan drie maanden en nog bij de moederhond verblijven en honden die in het asiel verblijven geldt vrijstelling van de hondenbelasting.

Ontwikkelingen

De praktijk leert dat controle op het houden van honden nodig is om praktisch alle honden in Enschede te registreren. In 2011 is deze controle geïntensiveerd. Dit heeft ook geleid tot een aanzienlijke stijging van de opbrengst hondenbelasting.

3.9. Parkeerbelastingen

Op basis van artikel 225 Gemeentewet kunnen gemeenten in het kader van parkeerregulering parkeerbelastingen heffen. Onder de naam 'parkeerbelastingen' worden twee belastingen geheven:

- De parkeerbelasting voor een plek en een bepaalde tijdsperiode, waarvoor parkeerautomaten zijn geplaatst;
- De parkeerbelasting voor een door de gemeente verstrekte parkeervergunning.

In Enschede is het mogelijk om de parkeerbelasting via de mobiele telefoon te voldoen.

De gemeente Enschede kent twee parkeergebieden, A en B. Parkeergebied A is het centrum en parkeergebied B is de schil rondom het centrum en binnen de singels. De gehanteerde tarieven zijn vastgelegd in de verordening parkeerbelastingen.

In 2010 heeft de gemeenteraad besloten de tarieven parkeerbelasting jaarlijks geleidelijk te verhogen. De geleidelijke verhoging omvat een jaarlijkse verhoging van 10 eurocent per uur.

Controle

In Enschede wordt gecontroleerd op naleving van de parkeerbelastingen. De controle wordt dagelijks uitgevoerd door handhavers openbare ruimte (parkeercontroleurs).

Als bij controle blijkt dat niet is voldaan aan de parkeerbelasting, wordt een naheffingsaanslag opgelegd. De naheffingsaanslag bestaat uit de niet betaalde parkeerbelasting en een kostencomponent. De kostencomponent wordt in rekening gebracht om een deel van de door de gemeente gemaakte kosten te verhalen. De kostencomponent is gebonden aan een wettelijk maximum. Jaarlijks wordt het maximumbedrag van de naheffing door het Rijk vastgesteld. In Enschede wordt de beleidslijn gevolgd om het maximumbedrag van het Rijk over te nemen.

3.10. Reclamebelasting Centrum

Op grond van artikel 227 van de Gemeentewet kunnen gemeenten reclamebelasting heffen. Reclamebelasting kan worden geheven over openbare aankondigingen die vanaf de openbare weg zichtbaar zijn. Het gaat om aankondigingen in letters, symbolen, voorwerpen kleuren of een combinatie daarvan. Voorbeelden zijn gevelreclame, bestickering ramen, posters, vlaggen, uithangborden, luifels of spandoeken. De hoogte van het te betalen bedrag is afhankelijk van de totale oppervlakte van de reclame-objecten.

In Enschede wordt de reclamebelasting geheven in het centrum. De reclamebelasting is in overleg met de centrumondernemers ingevoerd. Met de invoering van de reclamebelasting in het centrum van Enschede is een ondernemersfonds voor de centrumondernemers opgericht. De opbrengst van de reclamebelasting in Enschede wordt, na aftrek van de kosten, toegevoegd aan het ondernemersfonds.

Het ondernemersfonds wordt beheerd door de Stichting Ondernemersfonds Centrum Enschede. Hierin zitten afgevaardigden van de Federatie Centrumondernemers Enschede, de Kamer van Koophandel en de Gemeente Enschede. Deze stichting is verantwoordelijk voor de besteding van de opbrengsten t.b.v. activiteiten ter promotie van de binnenstad van Enschede en ter stimulering van het ondernemersklimaat.

Grondslag

De belasting is gebaseerd op het aantal vierkante meters. Gemeente Enschede maakt daarbij onderscheidt in vijf 'groepen':

- minder dan 0,1 m²;
- 0,1 m² tot 10 m²;
- 10 m² tot 25 m²;
- 25 m² tot 50 m²;
- meer dan 50 m².

Aan ieder groep is een vast tarief per jaar gekoppeld. Jaarlijks worden de tarieven met de inflatiecorrectie aangepast.

De term reclamebelasting wordt in de wet breed geïnterpreteerd. Om te voorkomen dat reclamebelasting wordt opgelegd voor objecten waarbij dit niet wenselijk is, zijn in de verordening reclamebelasting vrijstellingen opgenomen. Voorbeelden van deze vrijstellingen zijn openbare aankondigingen van maatschappelijke organisaties, tijdelijke openbare aankondigingen, openbare aankondigingen van verkoop of verhuur voor zover deze in de buurt van het betreffende object zijn aangebracht en openbare aankondigingen die onderdeel uitmaken van de verkoop of verhuur van producten en artikelen in een etalage.

3.11 Marktgelden

Op grond van artikel 229 van de Gemeentewet kan de gemeente een recht heffen voor het ter beschikking stellen van een standplaats op een deel van de openbare ruimte die gebruikt wordt voor een markt. Betalingsplichtig is degene aan wie de standplaats beschikbaar is gesteld.

Grondslag

Het te betalen bedrag is afhankelijk van de tarieven, zoals die in de verordening Marktgelden zijn opgenomen. Het recht voor een standplaats wordt bepaald door het tarief per m² en de oppervlakte. Verder is in het recht een vergoeding voor elektriciteit, een tarief voor vastrecht en een vast bedrag voor promotie verwerkt..

Het belastingtijdvak voor een marktplaats is gelijk aan de periode waarvoor de vergunning wordt afgegeven. Bij een vergunning voor meer dan drie maanden is het belastingtijdvak gelijk aan een jaar. Het marktgeld voor een dagplaats wordt per dag geheven. Voor de standplaatsen zowel vaste als tijdelijke standplaatsen wordt de belasting opgelegd middels een aanslag. Voor dagplaatsen wordt de belasting opgelegd via een mondelinge dan wel gedagtekende schriftelijke kennisgeving.

Ontwikkelingen

Er is sprake van externe ontwikkelingen die op de markten afkomen, waar in de huidige situatie geen antwoord meer op gegeven kan worden. Het consumentengedrag verandert, de begroting is niet meer kostendekkend en de economische omstandigheden veranderen. Deze ontwikkelingen maken dat er behoefte is aan een meer flexibele, bedrijfmatig opzet van de markt. De gemeenteraad heeft op 29 oktober 2012 een visie op de ambulante handel vastgesteld, waarin de ambities van een 'sterke, kostendekkende en aantrekkelijke warenmarkt' is verwoord. Deze visie wordt uitgewerkt in concrete maatregelen.

3.12 Haven, kade en opslaggeld

De wettelijke grondslag is gelegen in artikel 229 van de Gemeentewet.

Havengeld

Onder de naam havengeld wordt een recht geheven ter zake van het gebruik overeenkomstig de bestemming van voor de openbare dienst bestemd gemeentewater en voor het genot van de diensten die daarmee worden verleend.

Belastingplichtig is de schipper, gezagvoerder, eigenaar, beheerder of gebruiker van het vaartuig dat gebruik maakt van gemeentelijk vaarwater.

De tarieven die worden gehanteerd voor de berekening van de havengelden zijn ingedeeld in verschillende typen vaartuigen, bijvoorbeeld vrachtschepen, passagiersvaartuigen en pleziervaartuigen. Deze tarieven zijn gekoppeld aan de waterverplaatsing, de inhoud of de lengte van een vaartuig. Voor de havengelden geldt, dat bij de rechten die per jaar worden geheven het belastingjaar gelijk is aan het kalenderjaar. In andere gevallen is het belastingtijdvak de aaneengesloten periode gedurende welke het belastbare feit zich voordoet of heeft voorgedaan.

Kade- en opslaggeld

Enschede heeft momenteel geen openbare kade's. Deze worden in de toekomst wel gerealiseerd.

3.13 Overige heffingen

Naast de heffingen die in voorgaande paragrafen zijn beschreven kent de gemeentewet nog een aantal heffingen die niet door de gemeente Enschede worden gehanteerd. Omdat de huidige coalitie de ontwikkeling van de lastendruk beperkt wil houden en als gevolg van de economische situatie terughoudend is met de invoering van nieuwe heffingen wordt volstaan met een beperkte toelichting.

Baatbelasting

Op basis van artikel 222 van de Gemeentewet kan de gemeente baatbelasting instellen voor het heffen van onroerende zaken die gebaat zijn bij de bepaalde gemeentelijke voorzieningen, bijvoorbeeld het aanleggen van riolering en bestrating. Voordat een baatbelasting kan worden geheven moet de gemeente eerst een bekostigingsbesluit nemen. In het bekostigingsbesluit wordt vastgelegd welk gebied gebaat is bij de voorziening en welke kosten via de baatbelasting worden verhaald. Juridisch gezien is het vrij lastig om de kosten van een voorziening te verhalen via de baatbelasting. Zo mag er geen sprake zijn van onderhoud. De kans op het onverbindend verklaren is groot. Gemeenten gebruiken daarom vaak een privaatrechtelijke overeenkomst om de kosten te verhalen in plaats van de baatbelasting.

Forensenbelasting

Op grond van artikel 223 van de Gemeentewet kunnen gemeenten forensenbelasting heffen. De forensenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Met de forensenbelasting kunnen gemeenten de kosten van bepaalde voorzieningen ook verhalen op mensen die niet in de gemeente wonen, maar wel gebruik maken van de voorziening. De forensenbelasting wordt door Nederlandse gemeenten alleen geheven van mensen die meer dan 90 dagen een gemeubileerde woning ter beschikking houden.

Belasting op roerende woon- en verblijfruimten

Artikel 221 van de Gemeentewet geeft gemeenten de mogelijkheid om deze belasting op te leggen. Deze belasting wordt geheven over roerende woon- en verblijfruimten die duurzaam aan een plaats gebonden zijn en dienen voor permanente bewoning of gebruik. Voorbeelden van objecten zijn woonboten of caravans. De tarieven die worden gehanteerd moeten gelijk zijn aan de OZB-tarieven. Er is maar een beperkt aantal gemeenten die deze belasting gebruiken.

Toeristenbelasting

Op grond van artikel 224 van de Gemeentewet kunnen gemeenten Toeristenbelasting heffen voor overnachtingen van personen binnen de gemeente die niet als ingezetene in de gemeente zijn ingeschreven. De doelstelling is hetzelfde als bij forensenbelasting, namelijk dat de kosten van bepaalde voorzieningen worden omgeslagen naar personen die er wel gebruik van maken, maar niet in de gemeente wonen.

Het verblijf in een attractiepark of pretparken valt niet onder de toeristenbelasting. Het is voor gemeenten wel mogelijk om hier een heffing voor op te leggen. Dit kan via de vermakelijkhedenretributie.

Bijdrage Bedrijven Investerings Zones

Op basis van artikel 2, lid 2 van de Experimentenwet BI-zones kan een Bijdrage Bedrijven Investerings Zones worden opgelegd. Met deze bijdrage kunnen bedrijven in een bepaalde Zone binnen de gemeente worden verplicht om voor een periode van maximaal vijf jaar een financiële bijdrage te leveren. Deze bijdrage wordt

gebruikt om investeringen in de betreffende Zone ter bevordering van de leefbaarheid, de veiligheid, de ruimtelijke kwaliteit of nader publiek belang in de openbare ruimte te bekostigen. Bij de uitvoering wordt om doelmatigheidsredenen zoveel mogelijk aangesloten bij de Wet WOZ en de OZB.

Als alternatief wordt vaak het parkmanagement toegepast. De BIZ moest voor 1 januari 2012 ingevoerd worden. De experimentwet wordt geëvalueerd. Hierna wordt wellicht besloten dat nieuwe BI-zones aangewezen kunnen worden.

4. Lokale lastendruk en kwijtscheldingsbeleid

4.1 Lokale lastendruk

Jaarlijks wordt landelijk de gemeentelijke belastingdruk onderzocht. Dat wordt onder andere gedaan door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van Lagere Overheden (COELO). Dit is een onafhankelijk onderzoeksinstituut, verbonden aan de Faculteit der Economische Wetenschappen van de Rijksuniversiteit van Groningen. COELO onderzoekt jaarlijks het niveau en de ontwikkeling van de lokale lasten (gemeenten, waterschappen en provincies). De resultaten van dit onderzoek worden gepresenteerd in de Atlas van de lokale lasten.

In de lokale lastendruk worden de volgende belastingen opgenomen; onroerende-zaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van de lokale lastendruk in Enschede vanaf 2006 tot en met 2013.

Ontwikkeling lokale lastendruk Enschede

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gemiddelde WOZ-waarde	146.000	159.000	168.000	173.000	177.000	174.000	170.000	166.000
OZB-tarief	0,1452	0,1408	0,1352	0,1356	0,1354	0,1412	0,1484	0,1543
Woonlasten*								
OZB-eigenaar	212,26	224,40	227,64	235,60	240,76	246,08	251,62	256,15
Afvalstoffenheffing	290,40	292,44	308,64	308,64	301,92	301,68	306,00	310,44
Rioolheffing	141,72	143,88	146,00	150,00	154,44	165,00	171,60	179,04
Totale woonlasten	644,38	660,72	682,28	694,24	697,12	712,76	729,22	745,63

*) Betreft woonlasten van meerpersoonshuishouden met een woning met een gemiddelde woz-waarde

Gemeentelijk niveau

In de paragraaf lokale heffingen, zijnde een onderdeel van de programmabegroting, wordt jaarlijks inzicht gegeven in het niveau en de ontwikkeling van de lokale lastendruk voor een gemiddeld huishouden in de gemeente Enschede. Wat betreft de belastingdruk komt Enschede in 2012 met een bedrag van € 729 op de 283^{ste} plaats, van de 437 gemeenten, voor meerpersoonshuishoudens. Dit betekent dat 65% van de gemeenten een gemiddelde lagere belastingdruk heeft en 35% een hogere. De gemiddelde belastingdruk bedraagt in 2012 volgens het COELO € 683. De hoogste belastingdruk in 2012 is € 1.169 en de laagste is € 500.

De volgende tabel bevat een overzicht van de lastendruk in 2013 van de gemeenten die deelnemen aan het Gemeentelijk belastingkantoor Twente. Alle bedragen zijn afgerond op hele euro's.

Lokale lastendruk GBT-gemeenten 2013

Gemeente	Lastendruk	OZB	Afvalstoffenheffing		Rioolheffing
	Meerpers.		Eenpers.	Meerpers.	
Almelo	696	222	284	284	190
Borne	749	305	254	254	190
Enschede	745	256	276	310	179
Haaksbergen*	740	248	192	192	300
Hengelo**	671	233	217	251	187
Losser	702	313	178	178	211***

*) Haaksbergen kent ook een tarief rioolheffing voor eenpersoons huishoudens. Deze bedraagt in 2013 € 236,16.

**) Gemeente Hengelo hanteert met ingang van 2012 diftar voor het tarief afvalstoffenheffing.

***) Alle eigenaren betalen een vast bedrag. Bij een waterverbruik van meer dan 500m³ wordt ook de gebruiker aangeslagen.

Nb. Alle gemeenten uit bovenstaande tabel kennen een kwijtscheldingsbeleid van 100%.

Lastendruk vergelijkbare gemeenten

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de lastendruk in 2012 van een aantal gemeenten die qua inwonersaantallen vergelijkbaar zijn met Enschede.

Gemeente	Lastendruk	Afvalstoffenheffing		Rioolheffing	Kwijtschelding
	Meerpers.	Eenpers.	Meerpers.		
Apeldoorn	687	187	273	137	Ja, 100%
Arnhem	691	145	196	144	Ja, 100%
Enschede	728	272	306	172	Ja, 100%
Haarlem	698	189	314	131	Nee
Tilburg	547	249	249	112	Ja, 100%
Zaandam	751	261	261	254	Ja, 100%

Uit de hiervoor gegeven overzichten is af te leiden dat de gemeente Enschede een relatief hoge lokale lastendruk heeft. Deze positie is de afgelopen jaren al gewijzigd, als gevolg van de uitgangspunten die over de ontwikkeling van de lokale lastendruk in het coalitieakkoord zijn opgenomen.

Als gevolg van de economische situatie stijgt de lastendruk bij diverse gemeenten momenteel harder dan de afgelopen jaren. Dit is het gevolg van het feit dat een aantal gemeenten een deel van de bezuinigingsopgaven dekken met een extra verhoging van de Onroerende zaakbelasting.

Onderstaand is een voorbeeld uitgewerkt van de ontwikkeling van de lastendruk in de praktijk in 2012 en 2013 voor een voorbeeld gezin.

Voorbeeld

Een gezin met twee kinderen woont in een eigen huis. De woZ-waarde van het huis is in 2012 getaxeerd op 200.000 euro. De verschuldigde ozb wordt bepaald op basis van het ozb-tarief voor woningen en de WOZ-waarde. Het ozb-tarief van 2012 voor eigenaren woningen bedroeg 0,1484%. Voor de woning betaalt de eigenaar van deze woning $0,1484\% \times € 200.000 = € 296,80$. Voor de afvalstoffenheffing komt daarbij het tarief voor een meerpersoonshuishouden, ad. € 306,00 en aan rioolheffing is dit gezin in 2012 € 171,60 aan de gemeente Enschede verschuldigd. Dit betekent € 774,40 aan woonlasten in 2012.

*In 2013 is de waarde van de woning van dit gezin met 5% gedaald en is getaxeerd op € 190.000. De gemeente Enschede heeft de inkomsten van de ozb met inflatiecorrectie verhoogd. Het ozb-tarief is hierop aangepast en gecorrigeerd op basis van de gemiddelde daling in de woningwaarde in Enschede. Aan ozb betaalt dit gezin in 2013; $0,1543 * € 190.000 = € 293,17$. Voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing is dit gezin in 2013 respectievelijk € 179,04 en € 310,44 aan de gemeente verschuldigd. De woonlasten voor dit gezin komen in 2013 daarmee op € 782,65*

4.2 Kwijtscheldingsbeleid

Op grond van de Invorderingswet kunnen gemeenten geheel of gedeeltelijke kwijtschelding verlenen aan belastingschuldigen. Kwijtschelding biedt, naast vrijstellingen, de mogelijkheid om bepaalde doelgroepen op basis van hun betalingscapaciteit vrij te stellen van belastingen. Kwijtschelding kan worden uitgevoerd nadat het verschuldigde belastingbedrag is vastgesteld. Burgers die onvoldoende betalingscapaciteit hebben, krijgen kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. Enschede kent 100% kwijtschelding voor de volgende belastingen en heffingen:

- afvalstoffenheffing;
- rioolheffing;
- onroerende zaakbelasting;
- huwelijks- en geregistreerd partnerschapsleges.

Voor kwijtschelding is de betalingscapaciteit van de belastingschuldige van belang. Voor het bepalen van de betalingscapaciteit worden de regels/normen toegepast, die zijn vastgelegd in de Leidraad Invordering. Zowel het inkomen als het vermogen spelen daarbij een rol. Voor de kosten van bestaan wordt gerekend met maximaal de toegestane percentages, namelijk 100% van de bijstandsnorm.

Kwijtschelding (€)	Begroot 2011	Realisatie 2011	Begroot 2012	Begroot 2013
Afvalstoffenheffing	2.250.000	2.236.000	2.250.000	2.250.000
Rioolheffing	1.370.000	1.288.000	1.397.000	1.426.000
OZB	0	11.000	0	0

Om de administratieve lastendruk te verlagen maakt de gemeente Enschede gebruik van automatisch kwijtschelding. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de voortoets via het Landelijk Inlichtingenbureau. Op basis van de normen die Enschede toepast, krijgen in de praktijk nagenoeg alle burgers die moeten rondkomen van alleen een bijstandsuitkering of AOW-uitkering en geen vermogen hebben kwijtschelding toegekend.

5 Heffen en invorderen van de aanslag

5.1 Heffen

In de betreffende heffingsverordening is vastgelegd op welke wijze een heffing in rekening wordt gebracht. Ook worden de betalingstermijnen daarin vastgelegd.

De heffingsaanslag is de meest voorkomende wijze waarop een belastingschuld aan de belastingplichtige kenbaar wordt gemaakt. De gemeente Enschede gebruikt voor vrijwel alle heffingen een aanslagbiljet. Voor het opleggen van de afvalstoffenheffing, rioolheffing, onroerende zaakbelasting en hondenbelasting wordt één aanslagbiljet gebruikt, de zogenaamde combinatie-aanslag. Ook andere rechten, zoals leges voor omgevingsvergunning, precario of begrafenisrechten worden door middel van een aanslagbiljet opgelegd.

De eerste oplegging van de combinatie-aanslag van het kalenderjaar vindt plaats in februari. Dan wordt het grootste deel van de de combinatie-aanslagbiljetten verstuurd. In de loop van het jaar worden combinatie-aanslagbiljetten verstuurd als gevolg van mutaties door verhuizingen, en dergelijke.

Een andere type heffingsstelsel is op aangifte. Dit gebeurt bij het voldoen van parkeerbelastingen, indien geen sprake is van een parkeervergunning.

Tenslotte is binnen het belastinggebied de mogelijkheid aanwezig om te heffen op andere wijze. Dit is een verzamelnaam voor verschillende eenvoudige vormen van heffing. Deze wordt met name toegepast bij leges en rechten. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort, rijbewijs of een uittreksel uit het bevolkingsregister. Voor deze diensten wordt doorgaans direct betaald.

5.2 Betaling

In de verschillende heffingsverordeningen zijn de betalingsmogelijkheden vastgelegd. Voor de gecombineerde aanslagen zijn de betaaltermijnen gelijk. De belastingplichtige kan op verschillende manieren betalen:

- In één termijn, door gebruik te maken van de acceptgiro die aan het aanslagbiljet is toegevoegd. Deze termijn vervalt uiterlijk twee maanden na dagtekening van de aanslag.
- De belastingplichtige heeft ook de mogelijkheid om via een automatische incasso te betalen. De incasso verloopt dan over maximaal tien termijnen. Automatische incasso is alleen mogelijk indien het verschuldigde bedrag lager is dan € 6.000 euro. Het plafond wordt jaarlijks geïndexeerd.

5.3 Invordering

De invorderingsambtenaar is op basis van de invorderingswet bevoegd om betaling af te dwingen indien een belastingplichtige niet of onvolledig betaald. Deze taak is ook belegd bij het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente. Indien niet tijdig of volledig wordt betaald wordt binnen een maand na de laatste vervaldag een aanmaning verstuurd door het GBT. Als de aanmaning geen effect sorteert, wordt de betreffende betalingsplicht overgedragen aan de deurwaarder. De deurwaarder heeft de bevoegdheid om direct invorderingsmaatregelen te nemen zoals loonbeslag.

Na het betekenen van het dwangbevel moet de belastingplichtige naast de het verschuldigde bedrag ook de kosten van de dwanginvordering betalen. Als ook het dwangbevel niet leidt tot betaling, kan beslag worden gelegd op roerende of onroerende zaken.

Het komt voor dat een belastingplichtige niet in staat is om de aanslag op tijd te betalen. De belastingplichtige kan dan een verzoek indienen voor een betalingsregeling. Bij het verzoek moet worden aangetoond dat directe betaling niet mogelijk is.

5.4 Oninbaar

Als uiteindelijk blijkt dat een belastingschuld niet verhaald kan worden, wordt de vordering oninbaar verklaard. Het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente legt de voorstellen voor oninbaarheid voor aan de gemeente Enschede.

Jaarlijks worden voor deze derving van inkomsten, mede op basis van historie, middelen gereserveerd in een voorziening.